

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.07.1983, sp. zn. 1 Cz 23/83, ECLI:CZ:NS:1983:1.CZ.23.1983.1

Číslo: 9/1986

Právní věta: Poškozenému může vzniknout ze škodné události v případě pozdějšího zhoršení již ustáleného zdravotního stavu i další nárok na náhradu škody z hlediska promlčení posuzovat samostatně jako nárok se samostatnou subjektivní promlčecí dobu a rozdílným začátkem jejího běhu. Nelze tu paušálně vycházet z toho, že promlčecí doba k vykonání práva na náhradu za ztížení společenského uplatnění začíná vždy běžet prvního dne po skončení pracovní neschopnosti poškozeného.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.07.1983

Spisová značka: 1 Cz 23/83

Číslo rozhodnutí: 9

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Promlčení

Předpisy: 65/1965 Sb. § 196

§ 261

§ 262

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se žalobou domáhal proti žalovaným organizacím náhrady škody vzniklé v souvislosti s jeho úrazem, k němuž došlo dne 4. 12. 1978 na upravované městské komunikaci.

Obvodní soud pro Prahu 1 rozsudkem rozhodl, že žalovaná správa komunikací je povinna zaplatit žalobci částku 3410,- Kčs s 3 úroky od 4. 12. 1978 do zaplacení, a to do 3 dnů od právní moci rozsudku. Pokud se žalobce domáhal vůči ní zaplacení dalších 1170,- Kčs s příslušenstvím a částky 4580,- Kčs společně a nerozdílně proti další žalované stavební organizaci, byla žaloba zamítnuta. Dále bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

K odvolání žalobce a žalované správy komunikací městský soud v Praze rozsudkem připustil rozšíření žaloby o částku 464,- Kčs a rozhodl, že rozsudek soudu prvního stupně se mění tak, že žaloba, aby žalovaná správa komunikací zaplatila žalobci částku 3874,- Kčs s 3 úroky od 4. 12. 1978 do zaplacení do 3 dnů od právní moci rozsudku, se zamítá. Dále byl potvrzen zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně ohledně dalších 1170,- Kčs s příslušenstvím, požadovaných vůči této žalované organizaci. Kromě toho bylo vysloveno, že výrok rozsudku soudu prvního stupně, jímž byla zamítnuta

žaloba proti žalované stavební organizaci, zůstává nedočten, a bylo rozhodnuto, že žalované správě komunikací se nepřiznává náhrada nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud vycházel na základě námítky promlčení, vznesené žalovanou organizací v odvolacím řízení, z toho, že právo žalobce na náhradu škody je promlčeno vzhledem k tomu, že žaloba byla podána až 14. 4. 1980 (§ 106 o. z.). V případě věcné škody se nárok promlčel dnem 5. 12. 1979; ohledně ztížení společenského uplatnění se nárok promlčel dnem 23. 12. 1979 vzhledem k tomu, že žalobcova pracovní neschopnost skončila 22. 12. 1978.

Stížnost pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, jejímž rozsahem a důvody je Nejvyšší soud ČSR vázán (§ 242 odst. 1 o. s. ř.), byla uplatněna pouze proti výroku rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek prvního stupně a zamítnuta žaloba proti žalované správě komunikací týkající se ztížení společenského uplatnění v celkové výši 1930,- Kčs, a to z důvodu nedostatečně zjištěného skutečného stavu věci, potřebného pro posouzení počátku běhu promlčecí doby.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o této stížnosti pro porušení zákona tak, že rozsudkem odvolacího soudu byl v tomto rozsahu porušen zákon.

Z odůvodnění:

O škodě spočívající ve ztížení společenského uplatnění se poškozený dozví v době, kdy lze objektivně provést ohodnocení bolestného a ztížení společenského uplatnění, neboť až tehdy má poškozený k dispozici skutkové okolnosti, z nichž lze škodu zjistit.

Podle ustanovení § 9 odst. 1 vyhlášky č. 32/1965 Sb. (ve znění vyhlášky č. 84/1967 Sb. a vyhlášky č. 76/1981 Sb.) se posouzení bolestného a ztížení společenského uplatnění provede, jakmile je možné považovat zdravotní stav poškozeného za ustálený.

Přitom je třeba brát v úvahu, že celkový nárok na náhradu škody na zdraví se skládá z několika dílčích (relativně samostatných) nároků, kterými je mimo jiné i nárok na náhradu za ztížení společenského uplatnění. Protože k ustálení zdravotního stavu poškozeného z hlediska ztížení společenského uplatnění může dojít (a často také dochází) v rozdílné době, může u každého z dílčích nároků začít běžet subjektivní promlčecí doba podle ustanovení § 106 odst. 1 o. z. v jiném okamžiku. Poškozenému může vzniknout více nároků (jež jsou z hlediska posouzení otázky promlčení samostatné), a tedy v případě pozdějšího zhoršení již ustáleného zdravotního stavu i další nárok na náhradu za ztížení společenského uplatnění. Posouzení otázky, kdy je možné zdravotní stav poškozeného považovat za ustálený z hlediska jednotlivých nároků na náhradu za ztížení společenského uplatnění, je závislé na vyjádření lékaře.

Z toho vyplývá, že v projednávané věci bylo třeba posuzovat počátek běhu promlčecí doby pro uplatnění těchto dílčích nároků (§ 106 odst. 1 o. z.). Pokud šlo o posouzení počátku běhu promlčecí doby u nároku na náhradu za zatížení společenského uplatnění, rozhodujícím byl okamžik, kdy se po úrazu a léčení ustálil zdravotní stav poškozeného natolik, že bylo patrné, zda a v jakém rozsahu došlo ke ztížení společenského uplatnění (viz § 9 odst. 1 vyhláška č. 32/1965 Sb.). Odvolací soud proto pochybil, když při posuzování promlčení nároků žalobce na náhradu za zatížení společenského uplatnění nepostupoval podle těchto hledisek a bez dalšího vycházel z toho, že subjektivní promlčecí doba pro uplatnění všech zmíněných nároků začala běžet prvního dne po skončení pracovní neschopnosti.

Proto bude v dalším řízení zapotřebí podrobněji se zabývat otázkou počátku běhu promlčecí doby související s žalovaným nárokem na náhradu za zatížení společenského uplatnění. V tomto směru bude především třeba zjistit, zda zdravotní stav žalobce se skutečně ustálil již při skončení jeho

pracovní neschopnosti, nebo zda k jeho ustálení došlo až v průběhu nebo po skončení zdravotní rehabilitace. K tomu bude nezbytné vyžádat lékařskou zprávu.

Protože odvolací soud vycházel z nesprávného právního názoru a nezjistil skutečný stav věci potřebný pro posouzení počátku běhu promlčecí doby týkající se žalovaných nároků na odškodnění ztížení společenského uplatnění, porušil svým rozsudkem ve shora uvedeném rozsahu zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1 a § 153 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 106 odst. 1 o. z. a § 9 odst. 1 vyhlášky č. 32/1965 Sb.

Vzhledem k tomu, že novelizací občanského zákoníku (zákona č. 40/1964 Sb.), provedenou zákonem č. 131/1982 Sb., bylo dotčeno i ustanovení § 106 odst. 1 o. z., bude v dalším řízení třeba postupovat podle přechodného ustanovení § 507a odst. 5 o. z.